

Europese Raad

**Brussel, 19 maart 2026
(OR. en)**

EUCO 1/26

**CO EUR 1
CONCL 1**

NOTA

---

van: het secretariaat-generaal van de Raad
aan: de delegaties

Betreft: Bijeenkomst van de Europese Raad (19 maart 2026)
– Conclusies

De delegaties vinden hierbij de conclusies die de Europese Raad op bovengenoemde bijeenkomst heeft aangenomen.

Na de verwoestende extreme weergebeurtenissen in Portugal betuigt de Europese Raad zijn diepste medeleven en zijn solidariteit met het Portugese volk.

* *

De Europese Raad wisselde met VN-secretaris-generaal António Guterres van gedachten over de geopolitieke situatie en het multilateralisme.

*

* *

I. OEKRAÏNE

1. De Europese Raad wisselde van gedachten met Volodymyr Zelensky, de president van Oekraïne.
2. De Europese Raad sprak over de recentste ontwikkelingen met betrekking tot Oekraïne. De tekst in document EUCO 2/26 werd krachtig gesteund door 25 staatshoofden en regeringsleiders.
3. De Europese Raad zal tijdens zijn volgende bijeenkomst op dit onderwerp terugkomen.

II. MIDDEN-OOSTEN

Iran

4. De ontwikkelingen in Iran en in de ruimere regio bedreigen de regionale en de mondiale veiligheid. De Europese Raad roept alle partijen op tot de-escalatie en maximale terughoudendheid, de bescherming van burgers en civiele infrastructuur, en de volledige eerbiediging van het internationaal recht, met inbegrip van de beginselen van het Handvest van de Verenigde Naties en het internationaal humanitair recht. In dit verband roept hij op tot een moratorium op aanvallen op energie- en watervoorzieningen. De Europese Raad betreurt het verlies van burgerlevens en monitort nauwlettend de verstreckende gevolgen van de vijandelijkheden, onder meer voor de economische stabiliteit.

5. De Europese Raad veroordeelt met klem Irans willekeurige militaire aanvallen op landen in de regio en betuigt zijn solidariteit met de getroffen landen. Hij roept Iran en zijn gelieerde groeperingen ertoe op die aanvallen onmiddellijk te staken en de soevereiniteit en territoriale integriteit van de landen in de regio te eerbiedigen, overeenkomstig Resolutie (UNSCR) 2817 van de VN-Veiligheidsraad, die integraal moet worden uitgevoerd. De Europese Raad onderstreept het belang van gecoördineerde actie om partners te helpen hun droneafweer- en luchtverdedigingsvermogens te versterken. In dat verband waardeert hij Oekraïnes bereidheid om de Golfstaten steun en deskundigheid te bieden op het gebied van luchtverdediging en droneafweersystemen.
6. De Europese Unie staat resoluut en ondubbelzinnig achter de lidstaten in de buurt van de regio. Hij is ingenomen met de in dit verband verleende steun van de lidstaten, met name via de inzet van militaire middelen in het oostelijke Middellandse Zeegebied en ter ondersteuning van Cyprus. De Europese Raad erkent het voornemen van Cyprus om met het VK in gesprek te gaan over de Britse bases op Cyprus, en staat klaar om waar nodig bijstand te verlenen.
7. De Europese Raad herhaalt dat het regionale luchtruim moet worden beschermd en de maritieme veiligheid en eerbiediging van de vrijheid van scheepvaart moeten worden gewaarborgd, en veroordeelt alle handelingen die de scheepvaart bedreigen of vaartuigen beletten de Straat van Hormuz in en uit te varen.
8. De Europese Raad wijst op de rol van de maritieme defensieve EU-operaties EUNAVFOR ASPIDES en EUNAVFOR ATALANTA, en roept op tot de versterking ervan met extra middelen, overeenkomstig de respectievelijke mandaten ervan.
9. De Europese Raad juicht ook de grotere inspanningen toe die de lidstaten hebben aangekondigd, onder meer in de vorm van versterkte coördinatie met partners in de regio, om zodra aan de voorwaarden is voldaan de vrijheid van scheepvaart in de Straat van Hormuz te waarborgen.

10. De Europese Unie zal haar veiligheid en belangen blijven beschermen, en daarbij met regionale en mondiale partners samenwerken om de gevolgen van de huidige vijandelijkheden tegen te gaan. De Europese Unie en haar lidstaten nemen alle nodige stappen om de veiligheid van EU-burgers in de regio te waarborgen, onder meer door een veilig vertrek mogelijk te maken.
11. De Europese Raad verzoekt de Commissie verslag te blijven uitbrengen aan de Raad over de potentiële gevolgen van de recente ontwikkelingen voor de EU wat betreft energievoorzieningszekerheid en energieprijzen, toeleveringsketens en migratie, en zo nodig maatregelen voor te stellen. Hij roept ook op tot coördinatie op EU-niveau, onder meer in verband met de mogelijke gevolgen voor de interne veiligheid.
12. Hoewel het conflict nog niet heeft geleid tot onmiddellijke migratiestromen naar de Europese Unie, onderstreept de Europese Raad dat het belangrijk is een hoge mate van waakzaamheid te handhaven en een hoog niveau van paraatheid te waarborgen, op basis van de instrumenten en beleidsmaatregelen die de EU de afgelopen jaren heeft ontwikkeld. Op basis van de lessen die zijn getrokken uit de migratiecrisis van 2015 en teneinde een vergelijkbare situatie te voorkomen, is de EU bereid om haar diplomatieke, juridische, operationele en financiële instrumenten volledig in te zetten om ongecontroleerde migratiebewegingen naar de EU te voorkomen en de veiligheid in Europa te handhaven. De beveiliging en de controle van de buitengrenzen van de Europese Unie zullen verder worden versterkt. De Europese Raad onderstreept het belang van samenwerking met partners in de regio om ervoor te zorgen dat zij de nodige bijstand en ondersteuning krijgen.
13. De Europese Unie zal blijven samenwerken met partners in de regio om bij te dragen aan de-escalatie en regionale stabiliteit. Zij staat klaar om bij te dragen aan alle diplomatieke inspanningen om de spanningen te verminderen en een duurzame oplossing te vinden om de vijandelijkheden te beëindigen, te voorkomen dat Iran een kernwapen verwerft en een einde te maken aan de destabiliserende activiteiten van het land, met inbegrip van zijn ballistische-raketprogramma.

14. De Europese Unie herhaalt dat Iran nooit een kernwapen mag verwerven en dat het land moet voldoen aan zijn juridisch bindende verplichtingen inzake nucleaire veiligheidscontroles uit hoofde van het Non-proliferatieverdrag. De Europese Raad dringt er bij Iran op aan de volledige samenwerking met het Internationaal Agentschap voor Atoomenergie te hervatten.
15. De Europese Raad roept het Iraanse regime ertoe op een einde te maken aan het geweld tegen en de onderdrukking van zijn eigen bevolking. Hij roept ertoe op de universele mensenrechten en de fundamentele vrijheden van het Iraanse volk te eerbiedigen, met inbegrip van het recht om zijn eigen toekomst te kiezen.

Gaza/Westelijke Jordaanoever

16. De Europese Raad besprak de verslechterende situatie in Gaza en op de Westelijke Jordaanoever, met inbegrip van Oost-Jeruzalem, die grote bezorgdheid oproept. Hij bevestigt dat de Europese Unie hecht aan het internationaal recht en aan een alomvattende, rechtvaardige en duurzame vrede op basis van de tweestatenoplossing overeenkomstig de desbetreffende resoluties van de VN-Veiligheidsraad, waarbij twee democratische staten, Israël en Palestina, in vrede naast elkaar leven binnen veilige en erkende grenzen.
17. De Europese Raad herhaalt zijn oproep tot de volledige uitvoering door alle partijen van het staakt-het-vuren en alle andere bepalingen van UNSCR 2803, in overeenstemming met de desbetreffende resoluties van de VN-Veiligheidsraad en de internationale politieke en juridische beginselen. In dit verband roept hij op tot de permanente ontwapening van Hamas en andere niet-statelijke gewapende groeperingen, de volledige terugtrekking van Israëlische troepen uit de Gazastrook en de inzet van de tijdelijke internationale stabilisatiemacht, zoals uiteengezet in het omvattend plan om het Gaza-conflict te beëindigen.

18. De Europese Unie staat klaar om te werken aan de uitvoering van het omvattend plan om het Gaza-conflict te beëindigen overeenkomstig VNVR-Resolutie 2803. Met betrekking tot de missie van de Europese Unie voor bijstandverlening inzake grensbeheer aan de grensovergang bij Rafah (EUBAM Rafah) roept de Europese Raad alle partijen ertoe op de grensovergang bij Rafah te heropenen, de controles te faciliteren en het aantal grensoverschrijdingen te verhogen. Hij vraagt ook meer vaart te zetten achter de voorbereidingen om de politiemissie van de Europese Unie voor de Palestijnse Gebieden (EUPOL COPPS) op te schalen.
19. De Europese Raad betreurt de aanhoudende rampzalige humanitaire situatie in Gaza en roept Israël ertoe op onmiddellijke en ongehinderde toegang en ononderbroken verdeling van grootschalige humanitaire hulp tot in en binnen heel Gaza mogelijk te maken, onder meer via de maritieme corridor van Cyprus als aanvulling op landroutes, en de VN en zijn agentschappen en humanitaire organisaties in staat te stellen onafhankelijk en onpartijdig te werken om levens te redden en het lijden te verminderen. Hij roept Israël ertoe op zijn besluit over de wet inzake de registratie van ngo's terug te draaien, de grensovergangen in Gaza te heropenen en zijn verplichtingen uit hoofde van het internationaal recht, met inbegrip van het internationaal humanitair recht, volledig na te komen. De Europese Raad herinnert eraan dat te allen tijde moet worden gezorgd voor de bescherming van burgers.
20. De Europese Unie zal met internationale en regionale belanghebbenden samenwerken om bij te dragen aan de wederopbouw en vernieuwing van Gaza, in overeenstemming met het internationaal recht. Zij zal ook steun blijven verlenen aan de Palestijnse Autoriteit, onder meer bij haar hervormingsagenda, zodat deze de controle over Gaza weer veilig en doeltreffend kan overnemen. De Europese Raad roept Israël ertoe op de ingehouden belasting- en douane-inkomsten met spoed vrij te geven en de correspondentbankdiensten tussen Israëlische en Palestijnse banken uit te breiden, wat allebei nodig is om de goede werking van de Palestijnse Autoriteit en de verlening van essentiële diensten aan de bevolking te waarborgen.

21. De Europese Raad veroordeelt met klem de unilaterale acties van Israël die tot doel hebben zijn aanwezigheid op de Westelijke Jordaanoever, met inbegrip van Oost-Jeruzalem, uit te breiden, die het Internationaal Gerechtshof in zijn advies van 19 juli 2024 onwettig heeft verklaard, en dringt er bij de regering van Israël op aan deze besluiten terug te draaien, haar verplichtingen uit hoofde van het internationaal recht na te komen en de Palestijnse bevolking van de bezette gebieden te beschermen. De Europese Raad roept nogmaals op tot het behoud en de eerbiediging van de status quo van de heilige plaatsen in Jeruzalem.
22. De Europese Raad veroordeelt met klem het aanhoudende en toenemende geweld van kolonisten tegen Palestijnse burgers, onder meer geweld tegen christelijke gemeenschappen, en roept de Raad er nogmaals toe op de werkzaamheden in verband met verdere beperkende maatregelen tegen extremistische kolonisten en tegen entiteiten en organisaties die hen steunen, te doen vorderen.

Libanon

23. De Europese Raad is ernstig bezorgd over de toename van de vijandelijkheden in Libanon en de zware gevolgen daarvan voor burgers, waaronder grootschalige ontheemding, leed en verlies van mensenlevens. Hij roept op tot de-escalatie, de bescherming van burgers en civiele infrastructuur, en de eerbiediging van het internationaal recht, met inbegrip van het internationaal humanitair recht. De Europese Unie zal Libanon, zijn autoriteiten en zijn bevolking blijven steunen en zal uit haar noodvoorraden putten om de getroffen burgerbevolking bij te staan. Zij zal de Libanese soevereiniteit, territoriale integriteit en inspanningen op het gebied van staatsopbouw blijven ondersteunen.
24. De Europese Raad veroordeelt met klem het besluit van Hezbollah om Israël aan te vallen ter ondersteuning van Iran, en dringt er bij Hezbollah op aan onmiddellijk op te houden. Hij is ingenomen met het besluit van de Libanese autoriteiten om de militaire activiteiten van Hezbollah uit te bannen. De Europese Unie steunt de inspanningen van de autoriteiten om de Libanese strijdkrachten te versterken teneinde controle over het gehele Libanese grondgebied te verwerven.

25. De Europese Raad herhaalt zijn oproep aan alle partijen om de voorwaarden van het staakt-het-vurenakkoord van 27 november 2024 te eerbiedigen en uit te voeren, alsmede zijn oproep tot de volledige uitvoering van UNSCR 1701. De Europese Raad roept Israël ertoe op af te zien van verdere escalatie door lucht- of landoperaties en de soevereiniteit en territoriale integriteit van Libanon te eerbiedigen. Hij roept alle partijen ertoe op de bescherming van burgers en civiele infrastructuur te waarborgen en zich te onthouden van acties die verdere ontheemding veroorzaken.
26. De Europese Raad bevestigt zijn onwrikbare steun voor de Interim-Vredesmacht van de Verenigde Naties in Libanon (Unifil), die een cruciale stabiliserende rol vervult. De Europese Raad veroordeelt de onaanvaardbare aanvallen tegen Unifil-personeel en roept op tot een grondig onderzoek. Dergelijke aanvallen op VN-vredeshandhavers vormen een ernstige schending van het internationaal recht, zijn volstrekt onaanvaardbaar en moeten onmiddellijk stoppen.

III. CONCURRENTIEVERMOGEN EN DE EENGEMAAKTE MARKT

Eén Europa, één markt

27. In de huidige mondiale context vereist de doelstelling van de Europese Unie om “een sociale markteconomie met een groot concurrentievermogen” tot stand te brengen, een hernieuwde vastberadenheid om het concurrentievermogen van de Unie te stimuleren, haar veerkracht te vergroten en haar strategische en economische veiligheid te bevorderen, en aldus Europa’s welvaart en sociaal model te behouden.
28. De Europese Raad heeft daarom besloten dat er een agenda “één Europa, één markt” moet komen, die waar mogelijk in 2026 en uiterlijk eind 2027 moet zijn uitgevoerd.
29. De Europese Raad roept het Europees Parlement, de Raad en de Commissie op deze agenda met spoed uit te voeren, onder meer in het licht van de recente brief van de voorzitter van de Commissie, en zal de vorderingen met alle onderdelen ervan regelmatig evalueren, en zo nodig aanvullende strategische richtsnoeren verstrekken.

Eengemaakte markt

30. De Europese Raad onderstreept dat de verdere verdieping en integratie van de eengemaakte markt, wat alle vier de vrijheden ervan betreft, en de vereenvoudiging ervan voor mensen en bedrijven, de gedeelde en dringende verantwoordelijkheid is van alle lidstaten en EU-instellingen. Ondernemingen moeten ongeacht hun omvang de vrijheid hebben om naadloos op de hele eengemaakte markt actief te kunnen zijn, en om te kunnen opschalen om hun volledige potentieel te verwezenlijken. Een “één markt”-benadering, met geharmoniseerde EU-brede regels die 27 reeksen nationale regels vervangen, leidt op zich tot vereenvoudiging, net als de goed functionerende toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning. Deze benadering zal de integriteit van de eengemaakte markt versterken en tegelijkertijd zorgen voor een gelijk speelveld, zowel intern als wereldwijd, en de connectiviteit en levensstandaard van burgers verbeteren.
31. Om die reden roept de Europese Raad de lidstaten en de EU-instellingen ertoe op belemmeringen voor de vier vrijheden, met name de in de strategie voor de eengemaakte markt van de Commissie van mei 2025 genoemde belemmeringen, te voorkomen en weg te nemen, zodat tussen nu en uiterlijk maart 2027 concrete en tastbare vooruitgang wordt geboekt.
32. De Europese Raad vraagt met name dat er met hoge prioriteit werk wordt gemaakt van de volgende maatregelen:
  - a) een 28e vennootschapsrechtelijk regime, om Europese ondernemingen, met name innovatieve ondernemingen, kleine en middelgrote ondernemingen en start-ups, te helpen op de hele eengemaakte markt actief te zijn en op te schalen, op een eenvoudige basis waarbij digitaal de norm is. Over deze optionele geharmoniseerde regeling voor ondernemingen moeten de beide wetgevers uiterlijk eind 2026 overeenstemming bereiken, op basis van een voorstel van de Commissie van 18 maart 2026;
  - b) een eenvoudig, uniform en vrijwillig systeem voor de elektronische verklaring van grensoverschrijdende dienstverlening, om de administratieve lasten te verminderen bij de tijdelijke detachering van werknemers naar andere lidstaten en de rechten van deze werknemers te waarborgen, waarover de beide wetgevers uiterlijk in juni 2026 overeenstemming moeten bereiken;

- c) de bevordering van het vrije verkeer van werknemers door de wederzijdse erkenning van beroepskwalificaties te verbeteren en de overdraagbaarheid van kwalificaties en vaardigheden over de nationale grenzen heen te versterken, onder meer door middel van digitalisering en interoperabiliteit, op basis van een voorstel dat de Commissie uiterlijk in het najaar van 2026 moet indienen;
  - d) de toepassing van het eenmaligheidsbeginsel, onder meer door middel van een Europese portemonnee voor ondernemingen, waarbij bestaande oplossingen worden benut en het doel is zakelijke interacties te digitaliseren en de administratieve procedures in de hele EU te vereenvoudigen, waarover de beide wetgevers vóór eind 2026 overeenstemming moeten bereiken;
  - e) verbetering van de consumentenbescherming en de handhaving van EU-normen door het versterken van de waarborgen voor het in de handel brengen van producten, in het bijzonder voor het toezicht op niet-conforme producten uit derde landen, op basis van een voorstel van de Commissie dat uiterlijk eind 2026 moet worden ingediend;
  - f) het vrije verkeer van goederen vergemakkelijken door de versnipperde etiketterings- en verpakkingsvoorschriften voor producten aan te pakken, onder meer middels digitale oplossingen, op basis van een voorstel van de Commissie dat uiterlijk eind 2026 moet worden ingediend. Dit moet ook de negatieve gevolgen aanpakken van territoriale beperkingen op leveringen die de eengemaakte markt versnipperen.
33. De Europese Raad roept de lidstaten en de Commissie op om in de hele Unie de voorwaarden te verbeteren zodat bedrijven de schaal kunnen bereiken die nodig is om op mondiaal niveau te investeren, te innoveren en te concurreren. Dit omvat de lopende herziening van de fusierichtsnoeren, die daadwerkelijke mededinging moeten blijven waarborgen.
34. De Europese Raad roept de Commissie ertoe op te zorgen voor een tijdige en robuuste handhaving van de regels voor de eengemaakte markt, zodat de integriteit van die markt behouden blijft.

Vereenvoudigen en de administratieve lasten verminderen

35. De Europese Raad roept de Commissie, de beide wetgevers en de lidstaten ertoe op om op ambitieuze wijze voort te gaan met het vereenvoudigen van regels en verminderen van de administratieve lasten op EU-, nationaal en regionaal niveau om te zorgen voor een regelgevingskader dat gunstig is voor zowel innovatie als kleine en middelgrote ondernemingen, onder meer door de toepassing van het “denk eerst klein”-beginsel en zonder de voorspelbaarheid, de beleidsdoelstellingen van de EU, de hoge normen of de integriteit van de eengemaakte markt te ondermijnen.
36. In dit verband verzoekt de Europese Raad:
- a) de beide wetgevers met aandrang om het momentum vast te houden om de uit de bestaande wetgeving voortvloeiende lasten te vereenvoudigen en te verminderen, met name door vóór eind 2026 overeenstemming te bereiken over alle omnibuspakketten die nog in behandeling zijn, met inbegrip van een ambitieuze AI-omnibus uiterlijk in juli 2026;
  - b) de Commissie om verdere omnibus- en andere vereenvoudigingsinitiatieven voor te stellen, onder meer voor het verder versnellen en stroomlijnen van de plannings- en vergunningsprocedures;
  - c) de Commissie om een grondige regelgevingsherziening van het EU-acquis uit te voeren teneinde achterhaalde bepalingen, overlappingen, inconsistenties en redundanties weg te werken, hetgeen het intrekken van wetgevingsvoorstellen kan omvatten;
  - d) de Commissie om:
    - i) ervoor te zorgen dat nieuwe EU-initiatieven in overeenstemming zijn met de beginselen “eenvoud door ontwerp” en beter wetgeven, vergezeld gaan van hoogwaardige effectbeoordelingen, bijdragen aan de doelstellingen van de Unie op het gebied van concurrentievermogen, waaronder de betere werking van de eengemaakte markt, en dat ze de kosten en lasten inzake regelgeving, administratie en naleving reduceren en lasten voorkomen;

- ii) de voorkeur te geven aan verordeningen boven richtlijnen;
  - iii) het gebruik van gedelegeerde en uitvoeringshandelingen te beperken, die gericht moeten zijn op technische aspecten;
  - e) het Europees Parlement en de Raad om gedurende de gehele wetgevingsprocedure te vermijden extra administratieve lasten in EU-rechtshandelingen in te voeren;
  - f) de lidstaten om bij de omzetting en implementatie van EU-regels overregulering en onevenredige nationale vereisten te voorkomen.
37. De Europese Raad is ingenomen met de toezegging van de voorzitter van de Europese Commissie om jaarlijks aan de Europese Raad verslag uit te brengen over de vorderingen op het gebied van vereenvoudiging.

Betaalbare energieprijzen en energie-unie 2030

38. Uit de recente prijsspieken van ingevoerde fossiele brandstoffen blijkt dat de energietransitie de meest doeltreffende strategie blijft om de strategische autonomie van Europa te verwezenlijken, de weerbaarheid te versterken, de energieprijzen structureel te verlagen en de schone en overvloedige energie van eigen bodem te leveren die nodig is als motor voor de economie van de toekomst. De uitrol en integratie van hernieuwbare en koolstofarme energiebronnen en energieopslag versnellen is essentieel om minder afhankelijk te worden van volatiele fossielebrandstofmarkten en de voorzieningszekerheid te vergroten.
39. Tegelijkertijd zijn er op korte termijn gerichte oplossingen nodig om betaalbare energie te waarborgen, rekening houdend met technologieneutraliteit en de specifieke situatie van de lidstaten, met de bijzondere blootstelling van bepaalde industrietakken aan het risico van verplaatsing, en met de noodzaak om de omstandigheden voor energie-intensieve innovatieve sectoren te verbeteren, zonder de voorspelbaarheid en het gelijk speelveld te ondermijnen.

40. Aangezien het conflict in het Midden-Oosten onmiddellijke gevolgen heeft voor de energieprijzen voor Europese burgers en ondernemingen, onderstreept de Europese Raad de noodzaak van een gecoördineerde respons.
41. Met dat doel verzoekt de Europese Raad:
  - a) de Commissie om onverwijld een toolbox te presenteren van gerichte tijdelijke maatregelen tegen de recente prijsspieken van ingevoerde fossiele brandstoffen als gevolg van de crisis in het Midden-Oosten;
  - b) de Commissie om, in het licht van de recente brief van haar voorzitter, onder meer met betrekking tot het voornemen om de marktstabiliteitsreserve te vergroten, dringend gerichte maatregelen – met betrekking tot alle componenten van de elektriciteitsprijzen – te presenteren voor concrete acties om op korte termijn de elektriciteitsprijzen te verlagen en de buitensporige volatiliteit aan te pakken, ook voor energie-intensieve sectoren, rekening houdend met de verschillende situaties in de lidstaten. In deze context wordt de Commissie ook verzocht nauw samen te werken met de lidstaten om tijdelijke en gerichte nationale maatregelen uit te werken ter inperking van ernstige gevolgen van brandstoffen en daarmee samenhangende kostencomponenten voor de kosten van het opwekken van elektriciteit, alsook van de gevolgen van alle andere kostencomponenten die in de brief worden genoemd, en tegelijkertijd de signalen voor langetermijn-investeringen te handhaven voor de productie van hernieuwbare en koolstofarme energie en een gelijk speelveld op de interne markt te waarborgen;
  - c) de Commissie uiterlijk in juli 2026 een herziening van het emissiehandelssysteem (ETS) te presenteren, om de volatiliteit van de koolstofprijs te verminderen en het effect ervan op de elektriciteitsprijzen, met inbegrip van de daarmee samenhangende kosten voor de toeleveringsketen, en op de verlegging van activiteiten te beperken, zonder afbreuk te doen aan de essentiële rol van het ETS in de klimaat- en energietransitie middels een marktgebaseerd prijssignaal voor koolstofemissies dat investeringen en innovatie stimuleert;

- d) de beide wetgevers om in 2026 overeenstemming te bereiken over een ambitieus pakket Europese netten om snel de nodige infrastructuur te bouwen, de bescherming en de weerbaarheid ervan te waarborgen, en de interconnecties, op nationaal en trans-Europees niveau, te verbeteren, onder meer door de vergunningsprocedures te stroomlijnen en te versnellen, en aldus bij te dragen aan een geïntegreerde en robuustere energiemarkt, en tegelijkertijd een flexibele aanpak te bepalen voor nationale congestieontvangsten uit interne biedzones, waarbij rekening wordt gehouden met nationale omstandigheden;
- e) de lidstaten en de Commissie om de uitvoering van de agenda voor de energie-unie 2030 te versnellen, teneinde verdere en betaalbare elektrificatie snel mogelijk te maken.

De Europese Raad zal in juni 2026 op de bovenstaande punten terugkomen om de vooruitgang te evalueren.

Industriële vernieuwing in Europa en innovatie bevorderen, en afhankelijkheden verminderen

- 42. De Europese Raad onderstreept dat het, om groei in Europa te stimuleren, cruciaal is investeringen te kanaliseren naar de technologieën van morgen, innovatie te versnellen, vooruitgang te boeken met digitale technologie en de nodige infrastructuur, en de omstandigheden voor een duurzame en productieve industriële basis te verbeteren. Dit moet op technologie-neutrale wijze gebeuren, met inachtneming van de behoeften van kleine en middelgrote ondernemingen. Het verminderen van strategische afhankelijkheden en het vergroten van het geopolitieke en commerciële gewicht van Europa is een voorwaarde geworden voor veerkracht, groei en banencreatie.
- 43. Met dat doel:
  - a) verzoekt de Europese Raad de Commissie om, in samenwerking met de lidstaten, uiterlijk eind 2026 de afhankelijkheden in strategische sectoren in kaart te brengen;

- b) benadrukt de Europese Raad dat het belangrijk is een gerichte en evenredige “Europese preferentie” in te voeren in strategische sectoren en technologieën, en, in dit verband, verzoekt hij de beide wetgevers om uiterlijk eind 2026 overeenstemming te bereiken over wetgeving voor een industrieaccelerator, op basis van het voorstel van de Commissie van 4 maart 2026, overeenkomstig de desbetreffende internationale verplichtingen van de EU. De Europese Raad verzoekt de Commissie daartoe verdere voorstellen in te dienen;
- c) vraagt de Europese Raad de Commissie actie te ondernemen om belangrijke sectoren te beschermen tegen oneerlijke mededinging, onder meer door tijdig gebruik te maken van de handelsbeschermingsmaatregelen van de Unie, en economische dwang proactief aan te pakken;
- d) verzoekt de Europese Raad de Commissie en de Raad om de handels- en investeringsbanden te blijven diversifiëren, onder meer om de toegang tot essentiële hulpbronnen en de toeleveringsketens, markten en technologieën veilig te stellen;
- e) vraagt de Europese Raad de Commissie met een pakket technologische soevereiniteit te komen.

Investerings mobiliseren

- 44. De Europese Raad herhaalt dat een echte spaar- en investeringsunie met een volledig geïntegreerde en efficiënte kapitaalmarkt die spaargelden daadwerkelijk naar productieve investeringen in de EU kanaliseert, een fundamentele voorwaarde is voor duurzame groei. Dit is cruciaal om Europese bedrijven, ook in strategische sectoren, te voorzien van het eigen vermogen dat zij nodig hebben om te innoveren en te groeien, en om hoogwaardige banen in de EU te creëren.
- 45. Derhalve verzoekt de Europese Raad:
  - a) de beide wetgevers om, vóór eind 2026, de onderhandelingen af te ronden over de wetgevingsvoorstellen inzake securitisatie, aanvullende pensioenen en het pakket marktintegratie en toezicht;

- b) de beide wetgevers om, uiterlijk eind 2026, de onderhandelingen af te ronden over de wetgevingsvoorstellen over de digitale euro;
- c) de Commissie om gerichte wijzigingen van het prudentieel kader voor te stellen teneinde de capaciteit van de banksector om de Europese economie te financieren, te vergroten, en tegelijkertijd de financiële stabiliteit te vrijwaren, en met het oog op het ten volle behouden van een wereldwijd gelijk speelveld. In dit verband is hij ingenomen met het voornemen van de Commissie om uiterlijk in de zomer van 2026 een verslag over het concurrentievermogen van de banksector in te dienen;
- d) de Commissie en de beide wetgevers om de integratie van de EU-bankmarkt te verdiepen door vooruitgang te boeken met de voltooiing van de bankenunie.

Europees Semester

- 46. De Europese Raad besprak voorts de prioriteiten voor het Europees Semester 2026 en onderschrijft de aanbeveling over het economisch beleid van de eurozone. De Europese Raad boog zich ook over de werkgelegenheids- en sociale situatie in de Europese Unie.

IV. EUROPESE DEFENSIE EN VEILIGHEID

- 47. Gezien de verder verslechterende geopolitieke context, en terwijl Ruslands aanvalsoorlog tegen Oekraïne een existentiële uitdaging voor de Europese Unie blijft, bevestigt de Europese Raad opnieuw vastbesloten te zijn de defensiegereedheid van Europa uiterlijk in 2030 resoluut te hebben verhoogd, strategische afhankelijkheden te beperken, en kritieke vermogenstekorten aan te pakken, met een 360°-aanpak.

48. In deze context roept de Europese Raad ertoe op de inspanningen te versnellen om snel defensiegereedheid te bereiken. De Europese Raad:
- a) benadrukt dat het belangrijk is intensiever werk te maken van de op EU-niveau vastgestelde prioritaire vermogensgebieden, in volledige samenhang met de NAVO. Hij is ingenomen met de reeds geboekte vooruitgang, waarbij alle vermogenscoalities zijn gevormd en functioneren, en merkt op dat de lidstaten al werk maken van de gezamenlijke ontwikkeling en van de aankoop van drone- en droneafweersystemen. De Europese Raad erkent de aanhoudende vooruitgang die wordt geboekt met de uitvoering van initiatieven ter bescherming van Europa's oostflank. Hij benadrukt ook het belang van vermogens voor vroegtijdige waarschuwing, luchtverdediging en diepe precisieaanvallen, alsook van ruimteactiva en -diensten die veiligheids- en defensiedoeleinden dienen. De Europese Raad roept de lidstaten ertoe op ervoor te zorgen dat er in de komende maanden concrete projecten kunnen worden opgestart, onder meer door ten volle gebruik te maken van instrumenten zoals SAFE en het programma voor de Europese defensie-industrie (EDIP). Hij verzoekt de Commissie, de Raad en de lidstaten met spoed de verdere stappen te nemen die nodig zijn voor de implementatie van beide instrumenten;
  - b) roept op tot een omzwaai in het versterken van de Europese technologische en industriële defensiebasis zodat deze op grotere schaal en in het nodige, versnelde tempo uitrusting kan leveren, waaronder de prioritaire uitrusting ter ondersteuning van Oekraïne, ook in het licht van mogelijke wereldwijde leveringstekorten. De Europese Raad verzoekt de lidstaten, in het kader van de vermogenscoalities en met de steun van het Europees Defensieagentschap en de Commissie, de Europese defensie-industrie aan te sporen de productie daartoe op te voeren;

- c) herhaalt met name het belang van de goede werking en de verdere integratie van de Europese defensiemarkt in de hele Unie, met inbegrip van de grensoverschrijdende toegang tot defensietoeveringsketens binnen de EU, in het bijzonder voor kleine en middelgrote ondernemingen en midcaps. Dit zal ook het Europees concurrentievermogen helpen stimuleren. De Europese Raad verzoekt de beide wetgevers de werkzaamheden met betrekking tot de omnibus voor defensiegereedheid met spoed af te ronden;
  - d) roept het Europees Defensieagentschap ertoe op uiterlijk in juni 2026 de werkzaamheden af te ronden ter versterking van zijn steun aan de lidstaten op het gebied van innovatie, vermogensontwikkeling, onder meer door de harmonisatie van voorschriften en vraagbundeling, en gemeenschappelijke aanbestedingen;
  - e) is ingenomen met de aanhoudende inspanningen van de Europese Investeringsbank om de Europese defensie-industrie te versterken, waaronder het aantrekken van particuliere investeringen;
  - f) herinnert aan het belang van innovatie op het gebied van defensie en aan de noodzaak om lessen te trekken uit de ervaringen van Oekraïne;
  - g) herinnert aan het belang van militaire mobiliteit en verzoekt de beide wetgevers de werkzaamheden met betrekking tot het desbetreffende voorstel voort te zetten.
49. De Europese Raad wijst nadrukkelijk op de situatie aan de oostelijke grens van de EU, gezien de dreigingen die uitgaan van Rusland en Belarus, alsook op de risico's waarmee de lidstaten worden geconfronteerd die de meest directe gevolgen ondervinden van de situatie in Iran en in het Midden-Oosten. Hij herhaalt dat de verdediging van alle land-, lucht- en zee grenzen van de EU bijdraagt tot de veiligheid van Europa als geheel.

50. In het licht van de aanhoudende hybride campagnes door vijandige actoren tegen de Europese Unie en haar lidstaten, met name van Rusland en Belarus, verwacht de Europese Raad verdere inspanningen om de weerbaarheid te versterken, de paraatheid te vergroten, kritieke infrastructuur te beschermen en hybride aanvallen te voorkomen, te ontmoedigen en erop te reageren, met bijzondere aandacht voor beveiliging van en tegen drones.
51. De Europese Raad verzoekt de Raad de in het strategisch kompas van 2022 overeengekomen gedeelde visie op de dreigingen en uitdagingen waarmee de EU te maken heeft te actualiseren, op basis van een alomvattende 360°-dreigingsanalyse op EU-niveau die in nauwe samenwerking met en voortbouwend op de input van de lidstaten moet worden opgesteld door de hoge vertegenwoordiger.
52. De Europese Raad herinnert aan het belang van samenwerking met gelijkgestemde partners die de doelen van de EU inzake buitenlands en veiligheidsbeleid delen.
53. Bij het bovenstaande blijft het specifieke karakter van het veiligheids- en defensiebeleid van bepaalde lidstaten onverlet en wordt rekening gehouden met de veiligheids- en defensiebelangen van alle lidstaten, een en ander met inachtneming van de Verdragen.

V. MIGRATIE

54. De Europese Raad maakte de balans op van de vooruitgang met de uitvoering van zijn eerdere conclusies over migratie, onder meer in het licht van de recente brief van de voorzitter van de Commissie. Hij roept ertoe op de opgevoerde werkzaamheden op alle gebieden met prioriteit voort te zetten, ook wat betreft de externe dimensie en brede partnerschappen, in overeenstemming met het recht van de Unie en het internationaal recht.

VI. MULTILATERALISME

55. Nu het multilateralisme en het internationaal recht ter discussie staan, toont de Europese Unie zich vastbesloten het VN-Handvest en de daarin verankerde regels en beginselen te handhaven, met name die op het gebied van soevereiniteit en territoriale integriteit, politieke onafhankelijkheid en zelfbeschikking.

56. De Europese Raad bevestigt de vastberaden inzet van de Unie voor effectief multilateralisme en voor de op regels gebaseerde internationale orde met de Verenigde Naties als kern, alsook de steun van de Unie aan de instellingen die het internationaal recht handhaven, onder meer door internationale rechtbanken en de ambtenaren ervan doeltreffend te beschermen tegen alle dreigingen of sancties. De Europese Unie zal een voorspelbare, betrouwbare en geloofwaardige partner blijven, en herhaalt haar gehechtheid aan samenwerking met al haar partners om de internationale vrede en veiligheid te handhaven en multilaterale oplossingen voor gemeenschappelijke uitdagingen te bevorderen. De Europese Raad onderstreept dat de vrijheid en veiligheid van de scheepvaart moeten worden geëerbiedigd overeenkomstig het internationaal recht en het Verdrag van de Verenigde Naties inzake het recht van de zee.
57. De Europese Unie zal samenwerken met al haar partners, evenals met de Verenigde Naties en hun agentschappen, bij het vooruithelpen van het interne hervormingsproces – het VN80-initiatief – om ervoor te zorgen dat de Verenigde Naties doeltreffend, kostenefficiënt en responsief blijven.

VII. DIVERSEN

Europa's democratische veerkracht versterken

58. Herinnerend aan het belang van het versterken van Europa's democratische veerkracht en aan de wettelijke verantwoordelijkheid van onlineplatforms bij het bestrijden van de verspreiding van desinformatie en illegale inhoud, benadrukt de Europese Raad de verantwoordelijkheid van onlineplatforms om de systeemrisico's die gepaard gaan met het gebruik van deze platforms te beperken en de noodzaak om de integriteit en de verantwoordingsplicht van de informatieruimte te waarborgen. Hij verzoekt de Commissie ten volle gebruik te maken van de instrumenten waarin de digitaledienstenverordening daartoe voorziet. De Europese Raad vraagt de lidstaten en de Commissie om, met de steun van de hoge vertegenwoordiger, hun weerbaarheid tegen hybride activiteiten, met name buitenlandse informatiemaniplatie en inmenging en pogingen om de democratie te ondermijnen, op te voeren en daarbij rekening te houden met de inmenging door buitenlandse particuliere actoren in democratische verkiezingsprocessen in de lidstaten. Hij onderstreept dat het belangrijk is burgers meer te betrekken, het democratische debat te versterken en vrije en pluralistische media en maatschappelijke organisaties te beschermen.

Kinderen online beschermen

59. De Europese Raad benadrukt hoe belangrijk het is minderjarigen in de digitale omgeving te beschermen, met name door:
- a) de digitaaldienstenverordening en de richtsnoeren ervan voor de bescherming van minderjarigen uit te voeren;
  - b) een digitale meerderjarigheidsleeftijd om toegang te krijgen tot sociale media te bevorderen en daarbij de privacy van gebruikers te handhaven en de nationale bevoegdheden te eerbiedigen;
  - c) door AI gegenereerde inhoud te etiketteren en AI-systemen te verbieden waarmee intieme beelden zonder toestemming en materiaal van seksueel misbruik van kinderen kunnen worden aangemaakt.

De oostelijke regio's van de EU die grenzen aan Rusland, Belarus en Oekraïne

60. De Europese Raad neemt nota van de mededeling van de Commissie over de oostelijke regio's van de EU die grenzen aan Rusland, Belarus en Oekraïne, getiteld "Sterke regio's voor een veilig Europa".

De rivier de Dnister

61. De Europese Raad veroordeelt met klem Ruslands aanvallen op Oekraïense civiele infrastructuur die hebben geleid tot verontreiniging van de rivier de Dnister, de belangrijkste zoetwaterbron van de Republiek Moldavië. De Europese Unie staat klaar om de Republiek Moldavië bijstand te verlenen bij het inperken van de milieueffecten, onder meer via het EU-mechanisme voor civiele bescherming. In deze context is de Europese Raad ingenomen met verleende onmiddellijke steun van de lidstaten.